

Retouradres: LO/Postbus 2200, 1000 CE Amsterdam

Aan

Naut Loots
Programma Elektriciteitsvoorziening Amsterdam

Behandeld door Fred Woudenberg
Hoofd afdeling leefomgeving
GGD Amsterdam
020 555 5405, fwoudenberg@ggd.amsterdam.nl
Datum 10-7-2024
Kenmerk
Onderwerp Advies magneetveld onderstation Rhijnspoor

Geachte heer Loots,

Hierbij ontvangt u het GGD-advies over de nieuwbouw van het elektriciteitsstation Rhijnspoor door netbeheerder Liander. U ontvangt dit advies omdat u ons gevraagd heeft in beeld te brengen of er gezondheidsrisico's zijn die samenhangen met de ontwikkeling van dit elektriciteitsstation.

De uitbreiding van het elektriciteitsnet

De stad groeit, met meer woningen en bedrijven. Daarnaast digitaliseert de samenleving in snel tempo. Koken en verwarmen doen Amsterdammers nu nog vaak op gas. In de toekomst zullen steeds meer mensen elektrisch koken en hun huis verwarmen. Bovendien gaan steeds minder auto's en andere vervoersmiddelen op benzine of diesel rijden, maar op elektriciteit. De vraag naar elektriciteit zal hierdoor in 2050 3 tot 4,5 keer hoger zijn dan nu. Daarom versterkt en vernieuwt netbeheerder Liander samen met de gemeente Amsterdam het elektriciteitsnet in de stad. Het aanpakken van het stroomnet zal zeker tot 2035 duren.

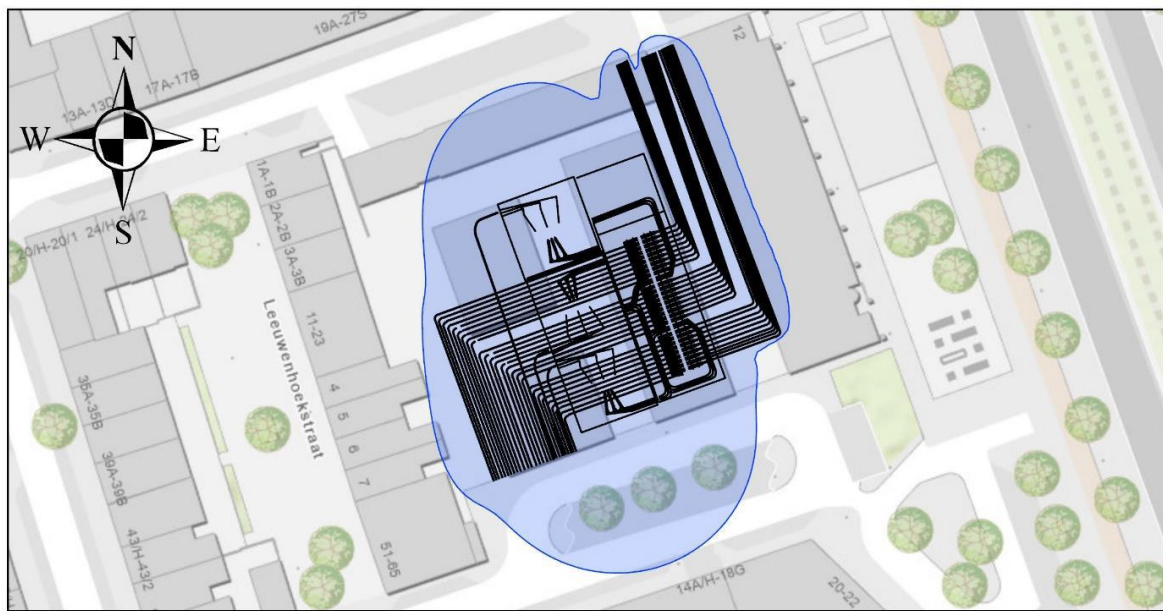
Uw gezondheid en magneetvelden

Elektriciteitsstations zijn een cruciale schakel in de distributie van elektriciteit in de stad en spelen zo een belangrijke rol in ons dagelijks leven. Er is echter ook bezorgdheid over het magneetveld rond elektriciteitsstations en de mogelijke gevolgen daarvan voor de gezondheid. Onderzoek laat zien dat mensen die dichtbij bovengrondse hoogspanningslijnen wonen vaker de zeldzame ziekte leukemie hebben. Het magneetveld kan daarvan de oorzaak zijn, maar dat is niet zeker¹. De Gezondheidsraad

¹ Leukemie is een zeldzame vorm van kanker. In Nederland krijgen ieder jaar ongeveer 400 kinderen onder de 16 jaar een soort kanker. In ongeveer 30% van de gevallen gaat het daarbij om leukemie. Er is geen duidelijke oorzaak bekend die het ontstaan

ziet weliswaar aanwijzingen voor een rol van het magneetveld, maar geen bewijs voor een oorzakelijk verband. De Gezondheidsraad ziet ook dat de aanwijzingen voor kinderen duidelijker zijn dan voor volwassenen.

Als het magneetveld inderdaad de oorzaak is, bestaat dit gezondheidsrisico overal waar elektriciteit loopt en het magneetveld sterk is. De sterkte van het magneetveld wordt uitgedrukt in microtesla. De GGD adviseert om zoveel als redelijkerwijs mogelijk te voorkomen dat gevoelige bestemmingen² in een magneetveld terechtkomen waarvan de sterkte jaargemiddeld hoger is dan 0,4 microtesla. De gemeente Amsterdam heeft daarom een beleidskader ([Raadsinformatiebrief](#) en [bijlage](#)) opgesteld dat ervoor zorgt dat in nieuwe situaties gevoelige bestemmingen zoveel mogelijk worden ontzien.

Figuur - Jaargemiddelde magneetveld met een sterkte van 0,4 microtesla of hoger.

Situatieschets

In de bovenstaande figuur laat de blauwe lijn zien tot waar de jaargemiddelde magneetveldsterkte rond het elektriciteitsstation naar verwachting hoger zal worden dan 0,4 microtesla bij een realistische belasting van het elektriciteitsstation. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de groei van de belasting van het elektriciteitsstation in de toekomst.

Bestaande woningen rondom het elektriciteitsstation.

Volgens de berekening van Liander zullen rondom het elektriciteitsstation Rhijnspoor geen bestaande woningen in een magneetveld terechtkomen dat gemiddeld over het jaar sterker zal worden dan 0,4 microtesla. De GGD verwacht daarom geen risico's voor de gezondheid van omwonenden.

Bestaande kantoorgebouwen rondom het elektriciteitsstation.

van leukemie bij kinderen kan verklaren, ook het magneetveld wordt niet gezien als duidelijke oorzaak voor het ontstaan van leukemie. De kans dat een kind leukemie krijgt is ongeveer 1:30000. Als het magneetveld echt leukemie zou kunnen veroorzaken zou die kans 1:12000 worden.

² Gevoelige bestemmingen zijn plaatsen waar mensen langdurig verblijven. Onder 'langdurig' verblijf wordt een verblijftijd verstaan die vergelijkbaar is met 'wonen'. Daarbij gaat het om vele uren per dag voor minimaal een jaar. Wettelijk gezien is het toegestaan om woningen te bouwen op plaatsen waar het magneetveld sterker is dan 0,4 microtesla.

De Geneeskundige en Gezondheidsdienst Amsterdam is een onderdeel van de Gemeente Amsterdam

De GGD richt zich op alle inwoners van Amsterdam, Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn

Na nieuwbouw van het geplande elektriciteitsstation zal een strook van een paar meter aan de achterzijde van het kantoorgebouw dat aan de Wibautstraat staat in een magneetveld terecht komen dat gemiddeld over het jaar sterker is dan 0,4 microtesla. Zoals hierboven vermeld, zijn de aanwijzingen voor gezondheidsrisico's bij kinderen sterker dan bij volwassenen. Bovendien is een gemiddelde werkdag korter dan de verblijftijd in een woning. De Gezondheidsraad heeft in dit kader in 2008 gesteld dat de verblijftijd in een woning tussen de 14 en 18 uur per dag ligt. Toch adviseert de GGD om de gebruikers van deze twee gebouwen te informeren over de situatie en ze de keuze te geven om wel of niet te werken op een werkplek waar het magneetveld sterker is dan 0,4 microtesla. Het kunnen maken van een keuze is zeker nodig voor zwangere vrouwen.

Toekomstige woningbouw rond het elektriciteitsstation.

Voor in de toekomst te bouwen woningen rond het elektriciteitsstation geldt ook dat de GGD adviseert om zoveel als redelijkerwijs mogelijk te voorkomen dat mensen langdurig in een sterk magneetveld verblijven. Wanneer toch gevoelige bestemmingen op plaatsen met een magneetveld gebouwd worden dat jaargemiddeld sterker is dan 0,4 microtesla, adviseert de GGD om toekomstige bewoners zo goed mogelijk hierover te informeren, en ze zelf de keuze te geven om op zo'n plek te gaan wonen of niet.

Uw gezondheid en fossiele energie

De elektrificatie van de stad zorgt er ook voor dat uiteindelijk minder fossiele energie gebruikt wordt. Dat is nodig om de klimaatdoelen te halen. Elektrificatie heeft nog een ander effect. Het verbranden van gas en benzine produceert namelijk ongezonde verbrandingsgassen en andere luchtverontreiniging. Dat gebeurt in huis, tijdens het koken op gas of door de verwarming aan te zetten. Maar ook buiten produceren verbrandingsmotoren ongezonde uitlaatgassen. De elektrificatie van woningen en vervoersmiddelen zorgt voor minder luchtverontreiniging in- en buitenshuis. Dat is goed voor de gezondheid van iedereen.

Meer informatie

Hebt u een vraag over elektriciteitsstations en uw gezondheid? Deze kunt u stellen aan het team Milieu en Gezondheid van de GGD via telefoonnummer (020) 555 5405 (van maandag t/m vrijdag van 9:00 – 17:00) of via e-mail: leefomgeving@ggd.amsterdam.nl. Voor meer informatie over de versterking van het stroomnet in Amsterdam gaat u naar www.amsterdam.nl/stroom.

Met vriendelijke groet,

Hoofd afdeling leefomgeving
GGD Amsterdam